

JIŘÍ J. LINHART

Mágové a šarlatáni

EDICE PEVNOST

Mágové a šarlatáni

JIŘÍ J. LINHART

EDICE PEVNOST

Mágové a šarlatáni

JIŘÍ J. LINHART

Copyright © Jiří J. Linhart, 2022
Illustration © Jakub Cenkl, 2022
Cover art © Lukáš Tuma, 2022
Czech edition © Nakladatelství Epoque, Praha 2022

ISBN 978-80-278-0057-5 (print)

ISBN 978-80-278-1144-1 (ePub)

ISBN 978-80-278-1145-8 (mobi)

ISBN 978-80-278-1146-5 (pdf)

*Věz, ty, kdos znalý světských reálií,
svět, jež zřeš, není ani tvůj, ani cizí.
Leží kdesi v půli cesty mezi nimi –
jako závan báje v dějezpětu
i zrnko pravdy na dně mýtu.*

I.

MÝTOTVORCI

1.

Fabricio Fabrici, mág a divotvůrce, kdysi dávno předváděl lidem kouzla. Své umění provozoval a širokou veřejnost s ním seznamoval ve stísněné kůlně na své zahradě. „Pro přehlídku něčeho, co je samo o sobě tak okázalé jako čarodějné umění, netřeba velkých kolbišť a sálů,“ říkával. A co snad udiví ještě víc, za svá představení od lidí nic nežádal. „Kdybych měl krásu, jakož i náročnost čarodějného umění vyvážit penězi, tak byste se, moji milí, nedoplatili,“ uváděl na vysvětlenou.

Přesto po nějaké době, kdy zájem o jeho přehlídky enormně vzrostl, začal od příchozích vybírat po pěti krejcarech. Nedělal to však pro vlastní obohacení, nýbrž proto, aby mohl dát na protější straně zahrady vystavět kůlnu novou, výrazně prostornější, tak aby pojala co nejvíc návštěvníků. Když konečně stála, přesunul Fabricio Fabrici skromné jeviště sem (kdežto pracovnu ponechal v kůlně původní, bylo to velmi praktické) a mimořádnou, kromobyčejnou podívanou opět nabízel bez nároku na honorář.

„Z čeho žijete, mistře?“ ptali se ho mnozí.

„Z dobrého pocitu a čistého svědomí,“ odpovídal jim.

„Opravdu?“

„Opravdu. Jsem přece mistr čarodějného umění, a tak když něco potřebuji, jednoduše si to vyčarují.“

„Ó, jak moudré!“ přizvukovali mu v pokorném úžasu, aniž by se nad jeho slovy hlouběji zamysleli – natož aby je podrobili objektivní kritice – a odhalili v nich nesrovnalosti.

A další se ptali, jak se vlastně člověk stane mistrem čarodějného umění. Na to Fabricio Fabrici s úsměvem odvětil: „Je to řemeslo jako každé jiné, dědí se u nás už po mnoho generací.“

„Řemeslo, říkáte? Proč pak není čarodějem každý?“

„Nu, naučit se čarodějnému umění není jako naučit se vyrábět skříně a stavět domy. Vyžaduje to mnoho péle a trpělivosti, veliké odhodlání a ovšem také jistou dávku nadání.“ Fabricio Fabrici, starý muž s dlouhými, rozčuchanými bílými vlasy, stál zvenku opřený o novou kůlnu, tváří v tvář hloučku, který byl v tu chvíli živen jeho pouhou přítomností.

„Mistře Fabricio,“ žadonil jeden z přítomných, „naučte mě svému řemeslu. Dobře vám zaplatím!“

Mistr Fabricio pobaveně zakroutil hlavou. „K čemu mi budou peníze, když mám všeho dost?“

Ale muž se nechtěl nechat odbýt, třebaže proti tomu argumentu nemohl ani v nejmenším nic namítnout. Řekl: „Povídal jste, že se vaše řemeslo, tak jako každé jiné, přenáší z otce na syna.“

„Jistě, na to si ještě vzpomínám, zas tak starý nejsem,“ opáčil bujaře Fabricio.

„Snad prominete, mistře, ale vy, želbohu, dědice postrádáte.“

„A vy byste se jím chtěl stát?“

„Snad to není příliš troufalé...“

„Snad ne tolik troufalé, jako spíš poněkud hloupé. Beztoho je na učení pozdě. Pro mě i pro vás, oba jsme příliš staří. Už je mi asi souzeno být posledním svého cechu.“

„Ó, taková škoda!“ bědovali se strojeným zármutkem.

A potřetí se ho – snad jiní, snad zase ti samí – ptali: „A co vás vede k tomu, že předvádíte své umění toliko pro blaho a potěchu jiných?“

„Drazí,“ zvolal mistr Fabricio, „vždyť pro co jiného by byla kouzla stvořena? Hezky se na ně dívá a mohou mnoho dobrého přinést těm, kdo to potřebují.“

„Ó, ó, ó,“ vzdychali dojatě jeden přes druhého.

„A k tomu,“ promluvil ještě mistr Fabricio, „co by to bylo za život, třebaš bohatý a jedinečný, leč bez řádné kratochvíle? Každý z nás, jistě uznáte, potřebuje povyražení. Jeden čte dobrodružné romány, druhému lahodí operní árie, třetí tančí na zábavách. A vy mě navštěvujete a já před vámi kouzlím.“

„A také nám vždy povíte něco, co jsme dosud neznali.“

Fabricio Fabrici mlčky přikývl.

Tu jeden rozjařený mladík z hloučku zčistajasna vykřikl: „A dovedete připravit také elixír mládí?“

Ostatní si mezi sebou začali šeptat; zčásti vzrušeně, zčásti pohoršeně, pro všechny případy.

„Mládenče,“ odvětil záhy mistr Fabricio, „vězte, že kdybych znal recept na věčné mládí, vypadal bych teď úplně jinak.“

2.

Karlu Poslednímu bylo dvacet dva let, když se bezmyšlenkovitě štrachal v haraburdí na půdě. Přitom by měl psát závěrečnou práci, aby za odměnu obdržel titul bakaláře historie z filozofické fakulty – oblíbeného oboru pro ty, kteří mají raději slova nežli čísla a obrazce. Probíral se tedy harampádím pod střechou starého rodinného domu a hledal něco natolik zajímavého, aby si tím sám před sebou ospravedlnil vlastní nicnedělání. A jelikož půda byla plná knih, padl mu zrak na jednu takovou v zašedlé, rukodělné vazbě.

Byla to jedna z těch knih, kterou nejspíš nikdy nikdo nevydal. Vlastně by to v takovém případě ani nebyla kniha, nýbrž pouhý rukopis v ohmátaných (dříve snad bílých) měkkých deskách. O to vzácnější dojem však vzbuzovala. Jako autor byl na titulní straně uveden jakýsi Cal. Officinalis a název díla zněl *Jak pěstovati, sušiti a užívati měsíček lékařský od letního slunovratu k zimnímu*.

Asi tuším, proč to nevydali, pomyslel si Karel.

Aby si svůj dojem potvrdil (anebo zkrátka proto, že se chtěl něčím zabavit), nahodile v knize zalistoval. Chýlilo se k půlnoci. K jeho překvapení ze skulinky mezi dvěma stránkami něco vypadlo –

úzký proužek starého zašlého papíru. *Patrně* měl fungovat jako záložka (kterou *patrně* nikdy nikdo nepoužil). Karel ho vzal do ruky, sfoukl z něj prach i sedřenou tiskařskou čern a četl na něm něco, co ho zaujalo nesrovnatelně víc než celý měsíček lékařský se svou bohatou historií. Podle všeho to byl cár vytržený z nějaké jiné knihy. Celá se na něm nedochovala ani jedna ze dvou vět; ve druhé větě bylo jedno slovo podtrženo. Slovo, které Karel, alespoň co si pamatoval, dosud nikdy neslyšel.

tak nezbylo než stanovit pro každý jednotlivý preparát, jako i veškeré substance prodejní cenu. Mýtotvorci, obratní ve zchytralém využití slov, tedy

Nic víc, pouze těch jednadvacet na první pohled obyčejných slov. Docela dobře to mohl být útržek z povídky anebo románu, který nikdy nespátl světlo světa podobně jako monografie o sušení měsíčku. Když ale lístek obrátil, bylo na něm vyjma konce nedůležitého odstavce ještě něco. Tentokrát psáno rukou.

STŘEŽ SE JICH!

Napsal to ten samý člověk, který podtrhl „mýtotvorce“, a měl tedy na mysli je? Komu pak byl jeho výstražný vzkaz určen? A kdo ti mýtotvorci

vůbec měli být? A konečně, kde se ten lístek vzal v rukopise o oblíbené léčivce na jejich půdě?

Kdyby byl naživu dědeček Karlova dědečka, totiž Karlův prapraděd, byl by se ho zeptal. To právě jeho otec pracoval jako knihař a z jeho dílny pochází většina těch podivných děl. Jejich cílem nikdy nebylo stát se bestsellerem. Šlo o rodinné kroniky, soukromé básnické sbírky, památeční edice... a pochopitelně se tu dala najít také nejedna bizarnost. Otec Karlova prapraděda si je odnesl ze své dílny do důchodu. Jenže ani jeden z nich už nebyl naživu, Karlův dědeček znal tu dobu pouze z doslechu a otec Břetislav (o němž se Karel jako dítě domníval, že se jmenuje Karel Předposlední) o knihách na půdě věděl asi tolik co on.

Zapeklitá, zdánlivě bezvýchodná situace. Jenomže jakožto správný badatel, který se pokaždé zapálí pro něco jiného, než by měl, Karel věděl, jak z informační tísně ven. Nejprve bude třeba prohledat všechny krabice s knihami v podkroví a doufat při tom, že se někde v té hromadě prachu, desek a listů ukrývá ta, do níž nalezený úryvek patří. A když se nepoštěstí (což je dost dobře možné, zvláště když Karel nemá nejmenší ponětí, jak by se taková kniha mohla jmenovat), pokusí se najít další útržek z té samé publikace. Což se ale těžko pozná, nebude-li čirou náhodou taktéž obsahovat slovo „mýtotvorci“, popřípadě zmínku o lékárníkovi či někom jiném, kdo pracuje se substancemi a preparáty. Anebo alespoň podobně dramatické varování.

Až potom měly přijít na řadu další kroky, paradoxně snazší, alespoň co do fyzické námahy a nevyhnutelné mravenčí práce. Teď však začínajícího historika čekala dlouhá noc ve zšeřelém, ponurém a zatuchlém podkroví.

3.

Fabricio Fabrici se narodil matce Julii, která o něho vždy s láskou pečovala, a otci Vicentemu – mistru čarodějného umění, v jehož stopách se měl Fabricio vydat. Ještě ani neuměl chodit – a otec po něm chtěl, aby levitoval. Sotva promluvil (jeho první slovo znělo „čajotěj“, ačkoliv nevěděl, co to znamená), mořil ho mistr Vicente lekcemi jasnozření. Pořádně vařit se nikdy nenaučil, zato už v pěti letech z hlavy odříkával recepty všemožných lektvarů.

Fabricio Fabrici stále ještě neměl tak úplně jasno, co si představit pod krkolomným označením „mistr čarodějného umění“, a přitom se jedním takovým pomalu, ale jistě stával.

Otec byl s jeho výchovou nadmíru spokojen.

„Ten kluk se v životě neztratí,“ prohlásil jednou hrdě, když všichni tři seděli u večeře.

Den nato šel Fabricio do lesa nasbírat lišejníky a zabloudil.

Nic si z toho nedělal: však mě tatínek najde, vždyť je to čaroděj. Tahle dětsky neochvějná jistota ho uklidnila, aniž by tušil, že takhle magie nefunguje. Procházel se v porostu a prolézal pod

větvemi. Les je čarovné místo, plné energie a paměti zašlých věků. Už dávní mágové z lesa čerpali svoji moc. Dovedli se ponořit do jeho ticha, beze slov rozmlouvat se stromy, od ptáků se učili létat a od mrštných lasic a kun předhánět vítr; sbírali tu mnoho zázračných bylin a květů, v noci ze studánek a tůní nabírali měsíční svit a hvězdný prach; zrána pak nanejvýš opatrně alchymistickou pipetou odsávali sluneční paprsky, co uvázly v kapkách rosy. Les je čarovné místo, plné energie, a Fabricio to cítil.

Nešel po cestě, v oněch časech mnoho cest nebylo. Stromy nevrhaly skoro žádný stín, a tak pochopil, že brzy bude čas k obědu. Hlad však neměl. Líbilo se mu tady. Vak na lišejníky měl z půlky naplněný a teď kráčel dál a hlouběji, neboť měl stále na paměti, že jeho tatínek je čaroděj a určitě ho najde, až bude třeba.

Skřivani radostně skřehotali, když viděli čarodějova syna ve svém lese. Fabricio netušil, že ty zvukné popěvky znějí na jeho počest a že právě proto se mu tak dobře poslouchají.

Uprostřed lesa se choulil malý palouk a nad ním se vznášelo kypré letní nebe. A když Fabricio vyšel z lesa na tu pěknou mýtinu, hlasy pěvců ho opustily a slyšel jenom vršky trav, jak se o sebe třou a šustí. Tady ještě nikdy nebyl, ani s rodiči. Cítil se náramně, jak tam tak stál: obklopen hlubokým lesem, a přece mimo něj. Byl to zvláštní pocit svobody a současného spříznění s něčím, o čem neměl bližší povědomí, ale co ho naprosto uchva-

covalo. Zhluboka se nadechl a byl si jistý, že by se do jeho plic vešlo stonásobné množství toho voňavého vzduchu.

Na protější stranu mýtiny vyšel z lesa vysoký, statný jelen.

Fabricio byl oslněn – jelenovo paroží bylo ze stříbra. Na poledním slunci zářilo jako čepičky sněhu na štítech velehor. Fabricio, vzdělaný ve výrobě lektvarů, dobře znal unikátní účinky vzácného stříbrného paroží. Rovnat se mu mohl pouze roh jednorožce, ale kdy naposledy někdo spatřil jednorožce? Bylo to nejmíň tisíc let.

Jelen ladně došel až k němu.

„Vítej v mém lese, Fabricio,“ řekl.

„Ty znáš moje jméno?“ divil se Fabricio.

„Ovšem, všichni ho známe. Jsi přece čarodějův syn, nebo ne?“

„Ano, to jsem,“ řekl Fabricio. Pak dodal: „Tatínek pro mě přijde, až bude potřeba.“

„Ovšem,“ řekl starý jelen, který na rozdíl od Fabricia věděl, že takhle magie nefunguje. „Líbí se ti mé paroží?“

„Je krásné.“

„Přijď si pro něj, až ho shodím.“

„Kdy to bude?“

„Až skřivánčí tiráda ohlásí konec zimy.“

A tak když přišla zima, naslouchal Fabricio bedlivě každý den, zdali neuslyší skřivánčí píseň o jejím konci.

Otec z něho měl radost a říkal: „Nadchl se pro řemeslo.“

„Kdo ví, jestli se pro něj nenadchl až příliš,“ opětovala matka. „Jen si vzpomeň, jak zabloudil v lese a čekal, až si pro něj přijdeš. Přeceňuje sílu kouzel.“

„Je to dítě, děti často vidí věci jiné, větší a úžasnější, než jsou,“ smál se mistr Vicente. „A navíc, domů se přece nakonec vrátil.“

„Jistě, vrátil, ale až po setmění v doprovodu světlušek. Co kdyby,“ zabědovala matka a spráskla při tom ruce, „co kdyby se místo nich chytil bludiček?“

„Ale drahá Julie, nepřivolávej přece neštěstí, náš chlapec je tady, zdravý a spokojený, a stane se z něj znamenitý mistr čarodějného umění.“

Když pak nastal čas, přišla obleva a skřivani o tom prozpěvovali, vydal se Fabricio do lesa. Na mýtině se setkal se starým jelenem, který mu k nohám shodil stříbrné paroží.

Fabricio se pro něj s úctou sklonil, opatrně ho zdvihl ze země a srdečně jelenovi poděkoval.

„Je vidět, že jsi poctivý člověk,“ řekl jelen, „a také opravdový čaroděj.“

„Děkuji, moc děkuji, že o mně tak hezky mluvíš,“ odvětil Fabricio, „ale čím jsem si to zasloužil?“

„To je jednoduché. Jednak tím, že jsi vydržel trpělivě čekat takovou dobu, proto jsi dobrý člověk; jednak tím, že jsi rozeznal ten správný skřiváncí popěvek, proto jsi i nadaný čaroděj.“

„Kdo by si nepočkal na něco tak drahocenného?“ divil se Fabricio.

„Ale ne, chlapče, ty mi nerozumíš,“ promluvil jelen. „Pro některé lidi je mé paroží natolik vzácné, že by si ho vzali hned, bez čekání.“

„Ale vždyť...“

Jelen výmluvně, smutně přikývl.

Zanedlouho se rozloučili a Fabricio si s sebou odnášel vzácné stříbrné paroží, ale také lítost nad jeleny, kteří o své parohy přišli dřív než s koncem zimy. Ani v nejmenším nerozuměl lidem, kteří jim byli schopni takové trápení působit.

4.

Podkroví ustrážilo svá tajemství. Karlovo pátrání ve zdejších zákoutích odpověď dle očekávání nepřineslo – po mýtotvorcích ani vidu, ani slechu, žádní mastičkáři, lékárníci ani záložky –, a tak přistoupil k další fázi svého plánu. Bylo nedělní dopoledne, zhruba hodina před obědem. Ideální chvíle pro bádání v neomezeném prostoru internetové sítě.

Postupně vyzkoušel všechny možné dotazy: *mýtotvorce*, *mýtotvorci*, *mýtotvorci + léky*, *mýtotvorci + preparáty*, *mýtotvorci + substance*... V okamžiku nejtěžšího zoufalství našel do vyhledávače dokonce i *mastičkáře*, díky čemuž zjistil, jak se jmenuje nejstarší české drama.

Jinak nic. Žádný smysluplný výsledek, který by se alespoň teoreticky mohl vztahovat k záhadnému úryvku z neznámé knihy (či rukopisu). Ale něčeho si přece všiml: výraz „mýtotvorce“ byl známý, a dokonce používaný. Nikoliv však v prvotním, konkrétním významu (jehož se chtěl Karel dopátrat), nýbrž přeneseně a obecně ve smyslu toho, kdo za-

prvé uměle utváří mýtus čili jakýsi nadčasový abstraktní obraz (tak jako známe mýtus Herkula coby statečného siláka anebo Sisyfa, odsouzeného k věčné, bezvýsledné práci) či kdo, zadruhé, tvaruje a přetváří pravdu do té míry, až sebe samu ani vzdáleně nepřipomíná a stává se proto pouhým mýtem, který pohříchu mívá mnohem větší sílu než ona nepřikrášlená, obyčejná pravda.

Na tom nebylo nic moc překvapivého. Ale uvnitř toho ano. Jedna z interpretací je relativně neutrální, neboť mýty o hrdinech a jejich skutcích vznikaly odpradáвна a jsou nedílnou součástí identity té které společnosti. Kdežto mýty skrz naskrz účelové, stvořené jen pro klam a obelhání nelze než zavrhnout a jejich tvůrce, *mýtotvorce*, příkře odsoudit.

Karlovi netrvalo dlouho, aby se dovtípil, o kterém z těch dvou druhů mýtotvorců pojednával úryvek z knihy. Byli to ti druzí, ti špatní. A někomu se zdáli natolik špatní, že se rozhodl upozornit na ně tím nejpodivnějším způsobem, jaký by snad člověk dokázal vymyslet. Záložka v knize o sušení měsíčku lékařského jako vzkaz pro budoucí generace? To je přece k smíchu. Na druhé straně, uvažoval Karel dál, mohla být právě nepravděpodobnost této varianty důvodem, proč nakonec byla zvolena.

Vzpomněl si na to, co se dělo za inkvizice, ale taky před ní a po ní. Ideologicky nežádoucí kodexy a spisy se likvidovaly, jejich poselství zanikalo. Zkusil se vžít do role člověka, který má důležitou knihu, existující třeba jen v jediném exempláři. Cenzoři o něm vědí. Co udělá? Ne-

může riskovat ztrátu všeho. A tak z ní ve spěchu vytrhá některé pasáže a ukryje je na různých místech. Jednu například do monografie, kterou se cenzor pravděpodobně zdržovat nebude.

Ale kdo to byl, kdo to udělal? Snad některý z Karlových předků, praděd jeho dědečka? Anebo někdo dávno předtím, někdo dlouho potom? Ať už se to stalo jakkoliv a kdykoliv, hypotetický rámeček, do něhož Karel události zasadil, v něm vyvolával vzrušení blízké tomu, jaké museli prožívat starověcí objevitelé a královští mořeplavci.

Během oběda byl duchem mimo. Sotva zaregistroval, že s ním u stolu sedí také oba rodiče (otec Břetislav, matka Jitka) a mladší sestra Anna.

„Vypadáš přepadle, Kájo,“ podotkla matka.

„Dělá na bakalářce, to se není čemu divit,“ řekl otec. „Vid', Kájo?“

„Hm, no jo,“ zamumlal Karel.

Otec s úsměvem pyšného someliéra pokračoval: „No jo, historie, to není žádná legrace.“

„To teda fakt není,“ ozvala se sestra. „Děják je šílená pruda!“

Ale Karel je už nevnímal. Historie, no jasně! Nejradši by praštil hlavou do stolu, že ho to dávno nenapadlo. Zhltl, co měl ještě na talíři, a pospíchal nahoru, zpátky ke svému počítači.

Mnoho historických slovníků má dnes svoji digitalizovanou podobu, většinou je spravují národní vědecké akademie, knihovny anebo univerzity. V našem případě to byl jazykovědný ústav Akademie věd. Na seminářích jim o nich několikrát

říkali – dají se v nich najít mnohá slova dnes už zapomenutá a nepoužívaná. Rychle do prohlížeče vepsal webovou adresu. Dalo se tam vyhledávat z několika databází naráz.

Mýtotvorce: žádný použitelný výsledek.

Mýtotvorci: tatáž odezva.

Zkusil i varianty s „ů“ místo „o“ – stejně tak.

Konečně si vzpomněl na původní pravopisnou podobu „mythus“ i starořecké „mythos“ a zadal postupně všemožné formy vycházející z těchto základů. Znovu bez výsledku, který by stál za pozornost.

Co když je to nakonec smyšlený výraz neznámého spisovatele, který nikdy nic konkrétního neznamenal? Anebo sice znamenal, ale nebyl kodifikován a zůstal vázán na konkrétní region, prostředí či období natolik krátké, že ho žádný ze slovníků nestihl zachytit? Pakliže budu věřit druhé možnosti, přemítal s jistou nadějí Karel, kde jinde najít odpověď než u nás na fakultě?

Druhý den ráno vstal tak brzy, že se nad tím i buď pozastavil, nasnídal se, vyčistil si zuby a spěchal na autobus. Na místo dorazil dokonce dřív než knihovnice, a tak na ni musel čekat. Snad se jí nic nestalo, strachoval se (ne však o knihovničin osud, nýbrž o svoje bádání). Když konečně přišla, sotva stačila odemknout, než na ni zničehonic hystericky vychrlil: „Potřebuju starý slovníky a historický encyklopedie, jo a taky knížky o mytologii!“ Zněl při tom naléhavěji než lékař na sále, když křičí: „Píchněte mu adrenalin!“

5.

„Proč nemám bratra nebo sestru jako ostatní děti?“ zeptal se Fabricio jednoho dne své matky Julie; právě pod oknem do kuchyně obdělávala záhonek s květinami pěti barev.

Matka se na něj soustrastně podívala a pohladila ho po plavovlasé hlavě. „Věděla jsem, že se dřív nebo později zeptáš.“

„Tak proč tedy?“ zopakoval otázku Fabricio.

„Je to složitější, než si myslíš, Fabricio. Měl by ses raději zeptat svého otce.“

„Copak ty mi to říct nemůžeš?“

„Zeptej se otce,“ poradila mu znovu matka a jemně se usmála.

Zmatený Fabricio našel otce u stolu: četl si noviny a na tváři měl neustále pobavený úsměšek.

„Tatínku,“ oslovil ho Fabricio, „proč nemám žádného sourozence?“

Mistr Vicente odložil noviny a jeho tvář zvažněla. Prohlížel si svého syna, jako by ho poprvé viděl takhle zblízka, a Fabriciovi se proto hnaly hlavou nejroztodivnější úvahy.

„Nejsme si podobní, že ne? Proto se na mě tak díváš,“ vysoukal ze sebe.

Otec vypadal zaskočeně. „Jak tě to, propána, napadlo?“

„Pocházím ze sirotčince, a proto jsem jedináček, vid? Nechtěli jste u sebe mít dvě cizí děti.“

„Fabricio, chlapče bláhový! Jsi syn můj a své matky právě tak, jako je tenhle svět světem lidí.“

„Tak proč...“

„Ale musíš také zůstat synem, *potomkem*, jediným,“ dodal otec.

„Tomu nerozumím, strašně rád bych měl bratra nebo sestru. Připadám si často tak sám,“ hlesl Fabricio a posadil se na židli. „Ostatní děti si spolu hrají a povídají, ale na mě se dívají jako na někoho, kdo je úplně jiný než oni.“

„Protože ty *jsi* jiný než oni, synu, jsi čarodějný učeň, budoucí tovaryš a mistr čarodějného umění.“

„Vždycky říkáš, že je to řemeslo jako každé jiné, tak proč jsem kvůli němu jiný?“

„Ovšem, řemeslo to je, tak jako ostatním je třeba se mu naučit. Ale čarodějným mistrem se zdaleka nemůže stát každý. Je k tomu třeba mnoho pile, odhodlání, moudrosti... a také nadání, to je zcela nezbytné.“

Fabricio stále nerozuměl, co se mu otec snaží sdělit, a tak mistr Vicente pokračoval: „Ostatní děti, synové a dcery zedníků, truhlářů, kovářů, ševců, řezníků, pekařů, pradlen či švadlen, ti všichni k našemu umění vzhlížejí, neboť není světské, vezdejší jako řemesla jejich otců a matek. Naše řemeslo, čarodějné umění, nelze slovy vysvětlit a smysly pochopit. Nerozumějí nám, Fabricio, a proto jsme odsouzeni k osamocení.“

„Ale kdybych měl bratra nebo sestru, tak je přece taky naučíš kouzlit, a tak bychom byli stejní a mohli bychom se spolu přátelit.“

Otec zakroutil hlavou. „To bohužel nejde, synku.“

„Ale proč ne?“

„Tvůj bratr ani sestra by se čaroději stát nemohli. Naše umění je nadmíru vzácné a takové musí zůstat, jinak by povolna ztratilo svou jedinečnost. Každý z mistrů smí své vědění a dovednosti předat jedinému potomku – a tím jsi pro mě ty, Fabricio.“

Fabricio byl tou novinou zaskočený. „Každý čaroděj smí mít jenom jedno dítě?“

„Ano, a právě v zájmu toho jediného potomka. Nevyjádřil jsem se úplně přesně, když jsem řekl, že *smí*. Druhé dítě samozřejmě nikdo nikomu nevezme, co by si s ním také počal,“ vykládal mistr Vicente. „Ale je to nanejvýš rozumné. Podívej se na to z pohledu druhorozeného. Jsi synem či dcerou mistra čarodějného umění, tvůj starší bratr či tvá starší sestra jím bude také, ale ty ne. Jak by se ti to líbilo? Přišlo by ti to spravedlivé?“

„Nevím, nejspíš ne, nedovedu si to představit,“ přiznal Fabricio.

„Ovšem, přirozeně. Nezazlívám ti to a nic ti nevyčítám. První, co člověku v téhle záležitosti přijde na mysl, je nevyhnutelná závist. Pocit ukřivděnosti. A to by nebylo dobré pro nikoho. Ani pro jedno z dětí, ani pro rodiče, kteří nesnesou pohled na nešťastné potomky. To všechno, o čem jsem ti tu právě vyprávěl, se může dnes zdát kruté a přehnané. Neděje se to však pro dnešek, nýbrž pro všechny zítřky, co přijdou. Pro tebe, pro další pokolení našeho rodu.“ Otec se zamyšleně zahleděl na skříňové hodiny a pak ven z okna. Byl podzim a na zahradě leželo listí. „Jako jedni z mála hledíme do budoucnosti. O mnoho, mnoho generací vpřed.“

Klademe důraz na budoucí dobro našich rodin i řemesla, které se tolik liší od všech ostatních.“ Na okamžik se odmlčel a potom dodal: „Bude potřeba shrabat listí, aby tráva mohla dýchat a nezačala hnít.“

„Postarám se o to,“ slíbil Fabricio. „Ale pověz mi ještě, stalo se někdy, že měl čaroděj nebo čarodějka děti víc?“

„No vida, byl bych zapomněl. Existuje totiž situace, kdy je to naprosto v pořádku, ba dokonce ku prospěchu věci: totiž když si čaroděj vezme za ženu čarodějkou, pak je nabíledni, že by z jejich svazku měli vzejít potomci dva, z nichž každého bude zasvěcovat do čarodějného umění jeden rodič. Jinak by čarodějové nebo – jak rád postaru říkám – divotvůrci vymírali. A to by přirozeně nebylo ani trochu dobré.“

„A když byl čarodějem jenom jeden z nich?“

„I to se stalo, bohužel. Říkám *bohužel* proto, že takové případy nedopadly šťastně. Některé rodiny se rozdělily – prvorozený zůstal s tím rodičem, který ovládal čarodějné umění, a dál se mu učil. Jiné rodiny se druhého dítěte po čase vzdaly, což je vždy nesmírně bolestné, sám si takovou ztrátu nedovedu představit. A konečně, další se rozhodli, že vychovají divotvůrce z obou svých potomků, ať synů, či dcer, na tom nezáleží. Ale nebyli z nich poté čarodějové úplní, nýbrž polovičatí, jaksi nedomrlí. Jako nepodařený výrobek, nedodělek, který nemá žádný praktický užitek. Takoví poté umění dál neprovozovali, a pakliže ano, pře-

stali s tím jejich potomci. Jejich rody tak navždy pozbyly znalost čarodějného umění.“

Fabricio pomalu přikyvoval. Vstřebával všechny nové informace, jichž se mu dostalo po té nevinné dětské otázce. Teď věděl, že se bratra ani sestry nedočká a že je to tak správně, byť se mu to nelíbilo, a že zůstane na světě sám, dokud nepozná lásku. Moc si přál, aby se zamiloval do čarodějky a ona do něho, protože jedině tehdy by jeho potomci nebyli tak osamocení, jako je teď on sám.

6.

Na stolku před Karlem ležely navršený jeden na druhém slovníky a encyklopedie všemožného zaměření. Vybral si místo v nejzastrčenějším rohu knihovny, v oddělení nihilistické etiky, kde býval největší klid.

Přijdu na to, prostě na to přijdu, ubezpečoval sám sebe, ačkoliv si byl vědom, že dost možná ani není na co přicházet, neboť si historickou existenci mýtotvorců vybájl. Nestal se Karel náhodou sám sobě právě takovým mýtotvorem? Přece jen, cár okousaného papíru zastrčený v příručce o pěstování měsíčku lékařského není právě věrohodný zdroj. Přesto se pustil do práce.

Knihy měl před sebou ve čtyřech komíncích, rozdělil je podle žánrů a témat. Dbal na systém, snad že si díky tomu připadal jako skutečný vzdělanec. Sloupce, řazený zleva doprava, čítaly: svazky naučných slovníků a všeobecných encyklopedií

s písmenem „M“ (jen ty nejstarší, co byly k mání); historické slovníky (do těch příliš nadějí nevkládal, neboť si podobné prohlížel už včera na webu); encyklopedie a jiné publikace zaměřené na jednotlivé historické epochy (tenhle sloupec byl zdaleka nejvyšší); monografie i kompendia pojednávající o mytologii jako takové (byť nepředpokládal, že by mýtotorci měli co do činění se skutečným bájeslovím, pro vlastní klid nechtěl nic zanedbat).

A právě publikacemi, které se zabývaly mytickými příběhy, heroji a heroinami, svoje rešerše začal. Slovníky a encyklopedie, do nichž vkládal největší důvěru, si nechával na konec, aby tak odálil případné zklamání.

Antická mytologie žádné objevy nepřinesla.

Když už někde, pak určitý potenciál viděl v mytologii biblické, severské, popřípadě ve středověkých legendách a eposech. Ale ani tady nepochodil, a tak postoupil k historickým slovníkům. Hesla týkající se mýtů se tu vyskytovala poměrně hojně, nicméně neměla nic společného s mýtotorci.

I když původně chtěl pokračovat historickými encyklopediemi, rozhodl se nejprve sáhnout po výkladových slovnících. Díky nim totiž mohl zjistit, na které z historických období se zaměřit, a ušetřit tak dost času. Nejstarší z nich byly poprvé vydány v první polovině osmnáctého století, ty nejpozdnější spadaly na přelom století devatenáctého a dvacátého. Procházel je, jeden po druhém, od nejmladšího po nejdávnější. Zprvu ho nic neza-ujalo, možná jen že mýtus je v jistém významu chá-

pán doslova jako „smyšlenka“ či „blud“, na kterém lidé (snad ze zvyku, snad z pohodlnosti) tvrdošíjně lpějí. Tato definice sice přesně zapadala do konceptu „zlých“ mýtotvorců, po nichž pátral, ale nijak se o nich nezmiňovala. Ten den ho už podruhé napadlo, jestli mýtotvorci skutečně nejsou právě takovou bludnou smyšlenkou, na níž on, průměrný, neprozřetelně zahálejší student, tvrdošíjně lpí.

Když začal listovat v další objemné encyklopedii, jejíž vznik se datoval těsně před rok 1800 a po níž zbývaly dvě poslední, zazvonil mu telefon. Rychle ho ztlumil, aby se vyhnul nakvašeným pohledům knihovnice, a podíval se, kdo volá. Byla to Eliška, jeho přítelkyně.

„Jsem v knihovně,“ zašeptal nervózně, zatímco zaklapával knihu.

„A co tam děláš?“ dostalo se mu udivené reakce.

„Něco hledám.“

„K bakalářce?“

„No,“ odtušil váhavě, „ne tak úplně.“

„Tak proč jsi v knihovně?“

„Pak ti to vysvětlím. Nejsi ve škole?“

„Jsem.“

„Tak můžeš přijít.“

„Dobře, kde sedíš?“

„U nihilistický etiky.“

„Tam jsem ještě nebyla,“ pronesla zamýšleně Eliška. „No, snad to najdu. Dej mi deset minut.“

Unaven svým monotónním počínáním i unylým prostředím knihovny, Karel zívá a znuděně sáhl po další knize. Byla to *Encyklopedie všelidské his-*

torie a navzdory tomu, že byla velmi stará, značně rozsáhlá a takřka krasopisně vyvedená, ani v náznaku si nevzpomněla na mýtotovorce.

Zbýval poslední pokus. Jestli ani ten nedopadne, vezmou Karlovy badatelské ambice zasvé. Naslepo pročešávat haldu dějepisných publikací se mu totiž nechtělo. Beztak se iracionálně nadchl pro cosi, o čem nikdy neslyšel a patrně už nikdy neuslyší, jen proto, že byl líný dělat na bakalářce. Podvědomě to tušil celou dobu, ale zarputile si to odmítal přiznat. Mýtotovorce si prostě vymyslel dávno zapomenutý spisovatel pro potěchu vlastní i čtenářovu. A on, naivní elév, se toho prázdného slova chytil, jako když se moucha přilípne k mucholapce. Hloupé, směšné, ostudné.

Spíš už jenom z povinnosti než z opravdového zájmu se chopil posledního, nejstaršího svazku, jakési raně osvícenské encyklopedie (ne *tamté* encyklopedie, ta by byla na fakultu přece jen trochu moc nóbl). Avšak osvícenší myslitelé měli očividně na práci jiné věci než mýtotovorce. Jak by taky ne, pomyslel si Karel, když žádní mýtotovorci nikdy ani nebyli.

Chystal se sklidit knihy a odnést je na odkládací pult, když se objevila Eliška, menší obrýlená dívka se špinavě blondatými vlasy a veselou tváří. A kromě toho také studentka druhé ročníku antropologie. „Teda, trvalo mi, než jsem to našla.“

„Proto jsem byl tady, moc lidí sem nechodí,“ odvětil Karel. „Ale už asi stejně půjdu.“

„A co žes to vůbec hledal?“

Karel mávl rukou. „To je jedno.“

„Ale nepovídej. Tak co tu máme?“ Podívala se na stůl plný knih a jednu s obtížemi oběma rukama zvedla. Měla temně rudé desky a její název zněl *Zevrubný slovník humanitních disciplín* s podtitulem *Od počátku věků k dnešku*. Svazek M–O. „To je teda pořádná bichle. Neříkej mi, že v ní chybělo zrovna to, cos potřeboval. Vždyť tam musí být úplně všechno.“

V tu chvíli si Karel uvědomil svoji nepozornost. Byla to ta kniha, kterou zavřel a odložil, aniž by se jí pořádně věnoval – když přijímal hovor. Honem si ji od Elišky vzal a začal v ní listovat. Ma... Me... Mi... Ml... Mo... Mr... My... Myc... Myk... Mys... Myt... Myth... Mytho... Mythogenese... Mythologie... Mythos... Mythotvorce...

„To snad ne,“ vydechl Karel.

„Copak?“

„Je to tady.“

„Vidíš, já ti to říkala. Příště se dívej pořádně,“ dobírala si ho.

„Vynechal jsem ji, protože jsi mi zrovna zavolala,“ odsekl dotčeně a hned nato se vpil očima do tří řádků toho kratičkého hesla. Ještě pořád mu to přišlo neskutečné. Vždyť už přestal věřit, chtěl to vzdát, zabalit. A byl by to udělal, nebýt Eliščiny – pravda, poněkud uštěpačné – příčinnivosti.

Mythotvorce (-ci) Ten, kohož činností i cílem jest ve veřejnosti rozšiřovati mythy rázu škodlivého, bludného, účelně lživého. Prvně termín m. dle pramenů použil tmářský mystik a fabulátor Fabricio Fabrici.

Bez ustání po těch slovech přejížděl pohledem a polohlasně si je předčítal. Pak s úžasem ve tváři pohlédl na Elišku a zamumlal: „Kdo sakra byl Fabricio Fabrici?“

7.

Koncem jara vzal otec Fabricia na vycházku podél řeky, která napájela celé jejich malé město. Mistr Vicente – jenž s sebou nesl tmavohnědou koženou brašnu – se synem beze spěchu kráčeli, ruce za zády, pohled upřený kupředu.

„Jako proud řeky, tak i všechno ostatní zvolna, avšak nezadržitelně plyne,“ řekl otec. „A z tebe, můj Fabricio, zanedlouho bude jinoch, mladý muž.“

„Snad ne *tak* brzy,“ odvětil Fabricio. „Čeká mě ještě spousta studia a práce.“

„To zajisté, to zajisté, chlapče. Těší mě, že si to uvědomuješ,“ usmál se otec. „Ale přece bych nerad něco propásl.“

„A co, tatínku?“

„Doteď jsem tě učil toliko čarodějné řemeslo; nutno říci, vedl sis výtečně.“

Fabricio nevěděl, kam otec míří ani co na jeho chválu říct.

„Snažím se stát dobrým čarodějem,“ promluvil pak tiše.

„A já v nejmenším nepochybuji, že se jím staneš.“ Otec se na něj poprvé během cesty podíval. „Ale jsi a navždy budeš můj jediný syn, a proto ti

chci dát do života, co nejvíc budu moct. Ne kvůli sobě a své rodičovské pýše, nýbrž kvůli tobě, Fabricio. Snad budeš později těžít z toho, co jsme ti s maminkou předali.“

Fabricio byl dojatý. „Jsem rád, že mám za rodiče zrovna vás.“

Těmi slovy pro změnu dojal otce.

Mistr Vicente ho pohladil po hlavě. „My zase máme radost ze syna, jako jsi ty.“

Nějakou dobu pak trvalo, než znovu promluvil; Fabricio si mezitím prohlížel pokojné olše na březích a taky řeku samotnou, v níž se tu a tam tvořily víry a peřeje. Do hloubky může mít něco okolo půl druhého metru, pomyslel si, a jak je divoká... Chtěl otci položit otázku, ale musel si ji zatím nechat pro sebe, neboť se slova právě ujal mistr Vicente.

„Kdyby tu chtěl člověk přejít přes řeku, suchou nohou to nepůjde.“

„Na druhé straně od domu je přece lávka, u mlýna,“ řekl Fabricio.

„Ovšem, a na další bychom natrefili po necelých dvou kilometrech. Ani jedna není právě nejbliž. Co s tím, když času není nazbyt?“

„Řeka se dá přeplavat. Anebo přebrodit, není příliš hluboká.“

„Pravda, hluboká není,“ opáčil otec. „Avšak proud je silný a voda mimo letní měsíce nesmírně studená. Co bychom si počali pak?“

„Jsme přece čarodějové, takže bychom přešli po hladině.“

Mistr Vicente se hlasitě rozesmál. „Chlapče, takhle přece magie nefunguje. A beztoho, jak by k tomu přišli ti, kdo čarodějným uměním nevládnou?“

Fabricio pokrčil rameny. „To nevím.“

„No, někomu takovému by nejspíš nezbylo než vážit dlouhou cestu tím nebo oním směrem – anebo, kdyby měl obzvlášť naspěch, vrhnout se vstříc proudu a uhnat si zápal plic... nebo ještě hůř.“

„To nezní moc dobře,“ mínil Fabricio.

„To tedy ne,“ přitakal otec. „Co bychom s tím mohli udělat?“

Fabricio přemýšlel. Pak přiznal, že nemá tušení.

„Opravdu tě nic nenapadá?“

Mladý učeň se zamyslel ještě usilovněji, ale pořád na nic nepřicházel. Místo toho si vzpomněl na otázku, kterou předtím, když pozoroval divou řeku, nestihl položit. Po zjištění, že čarodějové neumějí chodit po vodě, předjímal, jak asi bude znít odpověď. „Ani mistři čarodějného umění neumějí ovládnout živly?“

„Přesně tak,“ usmál se otec. „Ani oni ne. Mohou jim porozumět lépe než ostatní lidé, mohou je využít ve svůj prospěch, ale nikdy se nestanou jejich pány.“

„A kdyby... kdybychom jenom chtěli zařídít, aby řeka zamrzla a stala se ledem? Nebyla by ovládnutá, jenom by se proměnila.“

„Hm, to je zajímavé. Víš, že to jsem ještě nezkoušel? Nikdy mě nenapadlo zmrazit řeku, abych přes ni mohl přejít. Ty si budeš umět poradit, na mou duši,“ prohlásil se smíchem otec.

„A myslíš tedy, že by to šlo?“ ptal se vzrušeně Fabricio. Měl dobrý pocit z toho, že na něco přišel sám. To bylo poprvé, alespoň pokud si pamatoval.

„Nu, asi nebude nic jednoduššího než to vyzkoušet.“

Nato se mistr Vicente postavil až těsně k vodě a nějakou dobu si ji prohlížel. Pak se sklonil a vypadalo to, jako by ji hladil, ale vůbec se jí nedotýkal a něco přitom potichounku šeptal. Fabricio jeho slova neslyšel. Zakrátko otec poodstoupil, nespouštěl z řeky oči, přestal ji náznakem hladit, teď se pro změnu zdálo, že ji uklidňuje a stlačuje její vlny dolů.

Nakonec, po tom všem, dlouze vydechl.

A řeka v tu ránu zamrzla.

Fabricio užasle pozoroval vzniklou ledovou plochu. Bylo to, jako by se zastavil čas. Ale všechno kolem – vítr, slunce, hmyz i ptáci – žilo a dál ubíhalo svým tempem.

„Můžu?“ ukázal směrem k pojednou strnulé hladině.

Otec přikývl a Fabricio se doklouzal na protější břeh a zase zpátky. I mistr Vicente se sklouzl, ale jenom symbolicky, asi aby si taky užil plodů svého díla.

Pak řekl: „Tak už ji pustíme, co říkáš?“

Fabricio byl pro, ale přesto ještě něco v žertu dodal: „Tak vidíš, že my čarodějové bychom opravdu dokázali přejít suchou nohou!“

„No jo, chytil jsem se do vlastní pasti,“ naoko si spílal mistr Vicente. „Ale abychom se vrátili k na-

šemu problému. Tedy, jak vidno, pro nás už to tak úplně problém není, ale pro jiné stále ano. Bez kouzel a magie je jen jediný způsob, jak se člověk může dostat na druhou stranu bez všelijakých lapálií a újmy na zdraví.“

„Musela by tu být lávka,“ pochopil Fabricio, ale současně byl trochu zmatený, protože nevěděl, co má otec v plánu.

„Ano, jak říkáš. Snad si vzpomeneš, nedávno jsem ti vyprávěl, že ostatní lidé k našemu umění vzhlížejí. Čarodějné umění skutečně je nejvznešenější z řemesel, to však neznamená, že by snad byla ostuda pracovat rukama. Každé řemeslo si zaslouží úctu a každý, kdo pracuje, také.“

„Já vím, proto se taky nad nikoho nepovyšuju,“ řekl Fabricio.

„To jsem si ani nemyslel, vím, že jsi poctivý a slušný člověk,“ odvětil otec. „Nu, a i když se ukázalo, že my čarodějové přejdeme řeku suchou nohou, co kdybychom udělali něco pro ostatní?“

„Ale jak? A co?“

Mistr Vicente poklepal na brašnu. „Mám s sebou pár šikovných pomůcek, které se budou hodit. Lávku bychom nezvládli. Ani s kouzly, natož bez nich. Vytvoříme něco jednoduššího, ale zato dohodružnějšího.“

„A co to bude?“ zajímal se Fabricio.

„Mezi tímhle a támhletím stromem,“ ukazoval otec na dvě statné, zdravé olše, „natáhneme silné lano. K němu pomocí kladek připevníme malé sedátko na provaze. O něco níž napneme druhé lano,

po kterém budou lidé ručkovat, a tak se dopraví na druhý břeh. Myslím, že ta trocha námahy se oproti zacházce vyplatí.“

„A rozhodně to bude zábavnější.“

Otec se najednou zatvářil pobaveně. „Teď si uvědomuji, že jsem na jednu věc nepomyslel. Nebýt tvého nápadu s ledem, nevím, jak bychom se dostávali z jednoho břehu na druhý. Vidíš to, mistr čarodějného umění, a přitom hlava děravá.“

„To by chtělo nějaké šikovné kouzlo,“ soudil Fabricio.

„Tady by pomohl už jedině silný odvar z rozmarýnu.“

Oba se zasmáli. Jediné, co v tu chvíli Fabricia mrzelo, bylo to, že s nimi není matka. Není sice čarodějka, ale to přece vůbec nevadí.

„Nechceš to teď zkusit ty?“ navrhl mu otec a měl tím na mysli proměnu vody na led.

„Nevím, jestli to zvládnu,“ váhal Fabricio. „Vždyť jsem se to ještě ani neučil.“

„Tím se netrap. Začneš se učit zrovna teď. Pamatuj, že musíš naslouchat řece, chceš-li, aby ona naslouchala tobě.“

A tak se Fabricio dal do práce. Přehrával si uvnitř své hlavy, jak to předtím provedl otec, a snažil se ho napodobit. Nejdřív hladit, tak, pak mluvit, nakonec zatlačit pár vln a dlouze vydechnout. Nepamatoval si, že by kdy dřív byl takhle nervózní – přitom už před otcem tolikrát něco pokazil. Když skončil, řeka nezamrzla, jenom to na několika místech šplouchlo a na dalších se udě-

laly tenounké vrstvy ledu. Ty záhy roztály a voda si beze studu tekla dál.

Fabricio se tvářil provinile, ale otec ho rychle utěšil. „Já bych ve tvém věku do té řeky nejspíš spadl, rozhodně se nemáš za co stydět. Všechno záleží na cviku, chce to čas a pílí.“

Že studium divotvorectví vyžaduje čas a pílí, slýchal Fabricio z otcových úst často. A něco na tom bezesporu bylo, protože sám pozoroval, že se v mnoha ohledech neustále zdokonaluje.

Potom mistr Vicente už podruhé toho dne zařídil, že voda v řece zamrzla. Dali se do práce, brzy měli hotovo a tok už zase volně plynul.

Jeden jako druhý se tvářili spokojeně. Snad pro jednu i dočista zapomněli, že jsou z čarodějného rodu. V ten svrchovaně čarovný okamžik na tom totiž vůbec nezáleželo.

„Tak co říkáš, synu, chceš mít tu čest být prvním cestujícím?“

Fabricio si takovou poctu pochopitelně nenechal ujít a přeručkoval nejprve tam a pak zase zpátky.

„Teď ty,“ pobídl otce.

Ačkoliv se mistr Vicente zprvu zdráhal, nakonec svolil; a Fabriciovi přišlo legrační sledovat, jak uznávaný mistr čarodějného umění s dětskou hravostí ručkuje po lanovce, kterou právě zprovoznil.

Když zase stál vedle Fabricia, řekl: „Sice nemůžeme tvrdit, že to bylo úplně bez kouzel, ale myslím, že máme být na co pyšní.“

Fabricio souhlasil.

A ještě mnohem pyšnější byl dalšího dne, když viděl na své lanovce ostatní děti z městečka. Jenže pak si uvědomil, že ani jedno z nich nejspíš netuší, kdo ji sestrojil.

8.

Eliščino příjmení znělo První, a jelikož Karel jako většina mladých mužů čas od času podlehl vábení laciné romantiky, říkával jí: „Teď jsi moje První a při troše štěstí jednou budeš i moje Poslední.“

Nyní však na podobné řečičky neměl ani pomyslení. Zajímalo ho jediné: kdo byl Fabricio Fabrici. Kdy a kde žil, odkud přišel, čím se zabýval a především, koho a proč nazval mýtotvorci.

Doběhl za knihovnicí.

„Potřeboval bych, prosím, *Zevrubný slovník humanitních disciplín*, druhý svazek, D až G.“

„Ten je v depozitáři,“ oznámila mu knihovnice.

„Já vím, byla tam většina toho, co jsem si půjčoval.“

„V depozitáři teď nikdo není.“

„Jak to? Vždyť ještě před chvílí... Kdy tam někdo bude?“

Knihovnice se podívala na hodinky s koženkovým řemínkem. Měla je na levém zápěstí tak natěsno, že se zdály přirostlé ke kůži. „Za jednu hodinu a padesát sedm minut. Kdybyste býval přišel se svým požadavkem o tři minuty dříve, snad bychom ještě někoho zastihli.“